

V prvním čísle bulletinu v roce 2018 přinášíme aktuální informace z dění ve výboru ČAPV, pozvání na konferenci ČAPV v září ve Zlíně, přivítání nových členů, informace o konferencích, anotace aktuálních čísel časopisů a jejich výzvy pro autory a anotace nových knih.

Výbor ČAPV

Z VÝBORU ČESKÉ ASOCIACE PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU

1. Aktuální dění v ČAPV

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

před několika týdny jsme vstoupili do nového roku 2018 a hned na jeho počátku probíhá v ČAPV řada tradičních událostí: Zanedlouho začne i přihlašování na XXVI. konferenci ČAPV, letos zaměřenou na „transdisciplinaritu v pedagogických vědách“, která se bude konat od 12. září ve Zlíně (sledujte prosím aktuální informace, které budou zveřejněny na www.capv.cz v první polovině března apod.). Vzniklo také již první letošní číslo bulletinu ČAPV, mnozí z nás se přihlásili na nadcházející mezinárodní (ECER v Bolzanu aj.) a národní konference. Zároveň se uvnitř asociace dějí mnohé, méně viditelné věci. Jednou z nich je dokončení procesu předávání agendy mezi původním a novým výborem asociace. V této souvislosti bych chtěla ještě jednou poděkovat dřívějšímu předsedovi Petrovi Novotnému a rovněž dosavadní tajemnici Janě Navrátilové za jejich úsilí vynaložené na stabilizaci a fungování asociace a dále informovat, jak se konkrétní členové nového výboru podělili o některé úkoly. Kateřina Vlčková přebrala pomyslnou štafetu ohledně shromažďování a editování informací, nezbytných pro vznik bulletinů asociace, od Petra Knechta. Martin Chvál navázal na práci Dominika Dvořáka například při přípravách vyhlášení soutěží ČAPV. Stanislav Michek se ujal počinů směřujících k vytvoření nového loga asociace a ke zkvalitnění jejího PR, o kterých Vás budeme podrobněji informovat v dalším bulletinu. V procesu doladování administrativních a organizačních aspektů bude tomuto výboru od 1. března pomáhat nový tajemník, Vít Dočekal. Pomůže mi nejen inovovat webové rozhraní asociace, ale bohužel i ozvat se některým z Vás v souvislosti s připomenutím platby členských poplatků. Věřím ale, že nás nejen v tomto nadcházejícím roce všechny čeká především řada velmi podnětných příležitostí k další vzájemné komunikaci a spolupráci.

Jana Poláchová Vašátková, předsedkyně ČAPV

2. Nové tváře ČAPV

Také v posledních měsících projevili zájem o členství v ČAPV další kolegové, které tímto v asociaci srdečně vítáme. Na základě vlastní žádosti se stala novou členkou ČAPV:

- Mgr. Bc. Markéta Váchová, ÚVRV PedF UK, Praha. Výzkumné zaměření: učitel v současné společnosti.

KONFERENCE – SEMINÁŘE – WORKSHOPY

1. Konference a letní školy v ČR

- Konference České pedagogické společnosti s názvem Profesní rozvoj pedagogických pracovníků a pracovníků ve školství se koná ve dnech 15. – 16. března 2018 na Fakultě veřejných politik Slezské univerzity v Opavě. Termín pro přihlášení s příspěvkem: 28. 2. 2018, bez příspěvku: 11. 3. 2018: http://cpds.cz/konference_2018.php.
- Oddělení technické výchovy Katedry matematiky, fyziky a technické výchovy Fakulty pedagogické ZČU v Plzni pořádá již dvanáctý ročník mezinárodní studentské vědecké konference se soutěžní přehlídkou didaktických a odborných prací pod názvem Olympiáda techniky Plzeň 2018. Termín odevzdání abstraktu je 1. 5. 2018, termín registrace do 15. 4. 2018: http://fpe.zcu.cz/kmt/kat/olympiada_techiky/indexEN.html.
- Ve dnech 27. – 29. 6. 2018 se v rámci 70. výročí založení OMEP uskuteční v Praze konference na téma Conditions of Early Childhood Education Today: A Foundation for a Sustainable Future. Registrace je otevřená do 15. 3. 2018: <http://konference2018omep.antee.cz>.
- Ve dnech 9. – 13. 7. 2018 se uskuteční EERA Summer School (EERSS) 2018 na téma Qualitative and Mixed Methods Research Designs: From Designing to Publishing. Hlavním pořadatelem je Ústav pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Oznámení o přijetí abstraktů bude 1. 3. 2018. Termín pro registraci a platbu je do 15. 4. 2018: <http://www.eera-ecer.de/season-schools/eera-summer-school/>.
- XIII. Ročník konference „Pedagogická diagnostika a evaluace“ proběhne 4. – 5. 10. 2018. Konference je organizovaná Katedrou pedagogiky a andragogiky Pedagogické fakulty Ostravské univerzity.

2. Konference a workshopy v zahraničí

- Výroční konference ETEN se uskuteční 22. – 24. 3. 2018 v Rotterdamu: <https://www.etenonline.org/annual-conference.html>.
- 16th Conference on Educational Assessment (CEA), 26. – 28. 4. 2018, Maďarská akademie věd, Szeged. Přihlašování s příspěvkem je ukončeno: <http://www.edu.u-szeged.hu/cea2018>.
- V roce 2018 se v období června až října bude konat 22 konferencí Special Interest Groups (SIG) konference EARLI, na různých místech Evropy. Konferenční kalendář zde: <https://earli.org/sites/default/files/2017-10/SIG-Calendar-2018.pdf>.
- Essex Summer School in Social Science Data Analysis, Velká Británie, 9. 7. – 17. 8. 2018. Přihlášky do 20. 4. 2018: <http://essexsummerschool.com>.
- WERA (The World Education Research Association) World Congress, Kapské město, JAR, 3. 8. – 5. 8. 2018. Přihlašování s příspěvkem je ukončeno. Registrace probíhá do 30. 4. nebo 31. 7. 2018: <http://www.wera2018.co.za/index.php>.
- Ve dnech 4. – 7. 9. 2018 se uskuteční konference ECER na téma Inclusion and Exclusion. Ressources for Educational Research v Bolzanu, která se bude zabývat otázkami vázanými na důsledky migrace do Evropy a přínosy výzkumu k problematice inkluze a exkluze. Termín pro přihlášení příspěvků již vypršel. Registrace na: <http://www.eera-ecer.de/ecer-2018-bolzano/>.

- Ve dnech 12. – 13. 9. 2018 se uskuteční konference *Frontiers in Educational Measurement* v Norsku na University of Oslo, Campus Forskningsparken. Více informací najdete na: <http://www.uv.uio.no/cemo/english/conferences/fremo2018/>.
- Metodologické workshopy GESIS, Leibniz-Institut für Sozialwissenschaften: <https://training.gesis.org/?site=pOverview&cat=all>.
- GESIS Summer School in Survey Methodology, 2. – 24. 8. 2018, Kolín, SRN: <https://www.gesis.org/en/services/events/gesis-training/summer-school/>.

ČASOPISY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ

1. České a slovenské odborné časopisy v databázi Scopus (Jsc)

NOVINKA: Studia paedagogica 4/2017

Bridging the gap between theory and practice with design-based action research (S. Nijhawan), Shifts in teacher talk in a participatory action research professional learning community (P. Hales), Enhancing dialogic argumentation in Mathematics and Science (S. Lehesvuori, M. Hähkiöniemi, K. Jokiranta, P. Nieminen, J. Hiltunen, J. Viiri), Teachers' emotions in teacher development: do they matter? (K. Šedřová, Z. Šalamounová, R. Švaříček, M. Sedláček), Benefits of a small research study for the teacher education at a University of Applied Sciences: A case study (L. Helleman, S. Haesen).

<http://www.studiapaedagogica.cz>

NOVINKA: Orbis scholae 1/2017

Odklady povinné školní docházky v perspektivě učitelek mateřských škol (J. Majerčíková), Rozhodování rodičů o odkladu školní docházky v kontextu výběru školy (K. Vlčková), Proč moje děti nechodí do mateřské školy. Přístup rodičů, jejichž rozhodování neomezuje socioekonomické znevýhodnění (H. Picková), Poslání a aktuální problémy předškolního vzdělávání – postoje a názory ředitelek mateřských škol (J. Simonová, E. Potužníková, J. Straková), Sociální dovednosti předškolních dětí a jejich vliv na odklad povinné školní docházky a dosahovaný školní úspěch na konci 1. ročníku základní školy (M. Chvál, J. Kropáčková).

<http://www.orbisscholae.cz/>

NOVINKA: Journal of Pedagogy, The Journal of University of Trnava 2/prosinec 2017

The adventure of the deceitful numbers (M. Andrade-Molina), Approaches mothers of first graders use to deal with perceived reading difficulties (J. Sedláčková), Primary teachers go beyond the Slovak civic education curriculum (Z. Danišková, I. Lukšík), Word problems and make-believe: Using frame analysis and ethnomethodology to explore aspects of the culture of schooling (L. Benincasa), English language support: A dialogical multi-literacies approach to teaching students from CALD backgrounds (K. Berniz, A. Miller).

<http://www.degruyter.com/view/j/jped>

2. České a slovenské recenzované odborné časopisy (JOST)

NOVINKA: Pedagogika 4/2017

Cizojazyčné monotematické číslo Historical reflection of education and its significance in (not only) teacher education editovali Tomáš Kasper, Karel Rýdl a Andreas Hoffmann-Ocon. Obsahuje teoretické studie: More than an Antidote Against Amnesia... Some historiographical, theoretical, and methodological reflections on the history of education (M. Depaepe), Tracking the Educationalization of the World: Prospects for an emancipated history of education (D. Tröhler). Historické studie: Sprache, Ideal und Wirklichkeit: Beobachtungen aus der Geschichte der Lehrerbildung (J. Oelkers), Geschichte als Dispositionsspielraum? Pädagogische Lehrbücher und Schriften für die Ausbildung von Primarlehrpersonen im Kanton Zürich, 1900–1950 (A. Hoffmann-Ocon, A. de Vincenti, N. Grube), Geschichte der Pädagogik im Curriculum der Lehrerbildung für Grund- und Bürgerschulen (tschechisch-deutscher Vergleich: 1918–1939) – eine wissenschaftliche Disziplin im Dienste des Volkes, des Fortschrittes und der Sozialreform (T. Kasper), Disciplinary Changes in Science Education in Hungary in the Era of the Stalinist Dictatorship (I. Garai, A. Neméth), Change of Direction in Understanding the History of Education in Slovakia in the 1940s (B. Kudláčová).

<http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika>

NOVINKA: Pedagogická orientace 3/2017

Ověření konceptu akademického optimismu na českých školách druhého stupně povinného vzdělávání (J. Straková, J. Simonová, D. Greger), Konstruktivní výzkum ve vzdělávání (E. Ellederová), Srovnání obsahu vybraných kurikulárních dokumentů tělesné výchovy pro primární vzdělávání v Irsku, Nizozemsku a České republice (M. Habrdlová, M. Lupač, P. Vlček), Teoretická východiska mediální výchovy jako determinant mediálněpedagogické praxe (P. Valenta).

<https://journals.muni.cz/pedor>

NOVINKA: E-pedagogium 3/2017

Čo sú sociálne vedy, nejednoznačnosť a veľká variabilita významu pojmu sociálno (P. Ondrejko), Kontroverze humanismu a jeho dědictví v sociálních vědách a v pedagogice II (J. Kořa, M. Strouhal), K problému didaktiky filosofie (Z. Novotný), Komunikační výchova a integrace poznatků v kontextu Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, oborových didaktik a přípravy učitelů (M. Polák), Pohled učitelů 1. stupně základních škol na žákovskou otázku (M. Pavelková), Edukace v mateřské škole v perspektivě rodičů vysokoškoláků (J. Majerčíková, A. Rebendová), Zapamätané rodičovské správanie ako mediátor vo vzťahoch medzi rodičmi a deťmi (G. Rozvadský Gugová), Subjektívne zdravie, životná spokojnosť a vzťahová väzba u mladých dospelých s telesným postihnutím a v bežnej populácii (J. Adamove), Elektronická platforma pro vývoj didaktických pomůcek: Pomůcka pro rozvoj předmatematických představ (K. Čermák), Profesní vidění studentů učitelství ve výtvarné výchově (M. Novotná), Zisťovanie sebaobrazu (self-conceptu) koordinátora prevencie drogových závislostí a iných sociálno-patologických javov v podmienkach Slovenska (R. Božik), Vztah českých a polských žáků k odlišným etnicko-kulturním skupinám: komparativní studie (J. Máčalová), Miskoncepce v genetice: přehledová studie (J. Vlčková).

<https://www.pdf.upol.cz/veda/odborne-casopisy/e-pedagogium/#c17688>

NOVINKA: Testforum 10/2018

Právní aspekty pracovně psychologické diagnostiky (M. Stříteský). Diskuzní příspěvky: (Ne)závislost na poli: kognitivní štýl či schopnost? (L. Krajčiková). Recenze: Recenzia editovanej monografie Psychometric Testing (E. Lisá), Psychometrika v kukurici: Stáž v Burosovom centre (S. Chovan). Recenze testů: Parental Bonding Instrument: Recenze metody (A. Woznicová), Diagnostická baterie kognitivních procesů (CAS2): Recenze metody (M. Pírko).

<http://www.testforum.cz>

Sociální pedagogika 2/2017

Diverzita mezi etnocentrismem a etnorelativismem (nejen) v českém školství (D. Moree), Kulturní identita jako součást výchovy k občanství u adolescentů (H. Skarupská), Národní identita v multikulturním prostředí (M. Öbrink Hobzová, L. Siarda Trochtová, P. Sobková), Mocenské konstelace mezi romskými žáky a jejich učiteli (I. Rožníčková), Sociokulturní handicap žáků-cizinců a profesní příprava učitelů (M. Zachová), Úspěšnost dětí z dětských domovů v sekundárním a terciárním vzdělávání – Porovnání pohledu klientů a jejich vychovatelů (J. Vlach).

<http://soced.cz>

Scientia in educatione 2/2017

Obsahová analýza tématu evoluce člověka v českých učebnicích přírodopisu a biologie (R. M. Dvořáková, K. Absolonová), Volba řešitelských strategií v závislosti na věku (P. Eisenmann, J. Příbyl, J. Novotná, J. Břehovský, J. Cihlář), Dějiny přírodních věd: Jejich místo ve škole a v učebnicích biologie (J. Hájková), Didaktický výzkum jako součást závěrečných prací studentů učitelství biologie (V. Janštová, P. Novotný), Představy žiaků o vylučovacej a endokrinnéj sústave (M. Kubiakto), Profesní vidění studentů učitelství biologie zaměřené na obor a oborově didaktické jevy (L. Pavlasová), Vztah mezi úspěšností v nenumerných a numerických úlohách na obsah a objem a žákovské problémy v této oblasti (V. Tůmová, N. Vondrová).

<http://www.scied.cz/>

Lifelong Learning 2/2017

Teoretická studie: Žák s obsedantně-kompulzivní poruchou (K. Diallo). Empirická studie: Vývoj a pilotáž škály učitelské self-efficacy (I. Smetáčková, P. Topková, A. Vozková), Postojová orientace učitelů ve vztahu k sociálně znevýhodněným žákům a jejich vzdělávání (A. Petr Šafránková, T. Humenská), Učení učitelů v projektech školy (L. Vojáčková).

<http://lifelonglearning.mendelu.cz>

Journal of Technology and Information Education 2/2017

Obsahové zameranie výučby predmetu technika z pohľadu učiteľov (A. Hašková, S. Manduláková), Didaktická transformace pro technické vzdělávání a příprava učitelů (J. Kropáč, J. Plischke, Š. Chudý, J. Kropáč), Historie technického a rukodělného vzdělávání na území české republiky v 18. a 19. století (J. Dostál), Perspektivy rozvoje technického vzdělávání u žáků s lehkým mentálním postižením (A. Bartoň), Jazykové kurikulum a vzdělávání v rámci technického vzdělávání (L. Hrušková, I. Bečvářová), Nanotechnologie ako nová perspektiva pre modernizáciu kurikula technických predmetov na základných a stredných školách (Z. Tkáčová), Příprava učitelů technické a informační výchovy na pedagogické fakultě v Olomouci (Č. Serafín).

<http://jtie.upol.cz/>

NOVINKY: Historia scholastica 2/2017

K antickým kořenům pojetí humanity: Humanitas před Komenským (M. Steiner), Pojetí humanity v edukační koncepci J. A. Komenského jako příspěvek k lidské budoucnosti (J. Přívratská, V. Přívratský), Vznik obchodní akademie v Kolíně a výstavba reprezentativní budovy (H. Šloufová Kučerová), Polské školství regionu Těšínského Slezska v 19. a na počátku 20. století (L. Zormanová), Úsilie o zachovanie akademickej autonómie na Slovenskej univerzite v období Slovenskej republiky 1939–1945 (J. Štulrajterová), Výchovná činnosť saleziánok na Slovensku 1940–1990 (A. Sarközyová), K významu sdílení osobní minulosti pro narativní identitu (M. Nišpanská).

<http://www.historiascholastica.com>

Acta Educationis Generalis 3/2017 (SR)

Development of interest in reading on the part of students and future academics (J. Doležalová), From the theory of play into the practice in kindergarten: Verification of the original didactic toys for preschool children (H. Navrátilová, B. Petrů Puhrová), Is education for using humour in nursing needed? Slovenian case study on sociological and ergonomic aspects of the impact of humour on nursing professionals (J. Goriup, J. Stričević, V. Sruk), Education for entrepreneurship – A challenge for school practice (A. Jůvová, T. Čech, O. Duda), Pupils' questions in dialogic teaching from the perspective of pedagogical research (H. Lukášová, M. Pavelková), The application of comics in science education (M. Koutníková), Joint child custody as a new kindergarten teachers' experience (J. Majerčíková), Primary school teachers' awareness of chronic diseases of children (B. Plisková, P. Snopek), Teacher as an amateur speech therapist – current knowledge in the field of speech therapy prevention in kindergartens (J. Vašíková).

<http://www.degruyter.com/view/j/atd>

NOVINKA: Pedagogika.sk 1/2018

Súčasná slovenská rodina: vedecké poznávanie – podmienka kreovania rodinnej politiky (P. Ondrejko), Identifikácia a podpora intelektovo nadaných žiakov s poruchami učenia (D. Fábik), Využitie dramaterapie v práci s dospelými a seniormi so zdravotným znevýhodnením v rezidenčných podmienkach (V. Beliková, T. Turzák).

<http://www.casopispedagogika.sk/>

NOVINKA: Psychológia a patopsychológia dieťaťa 4/2017

Autoregulácia, metakognícia a exekutívne funkcie (M. Zelina), Pán a pán, který běží – vývoj kresby v mladším školním věku (M. Vágnerová, P. Janošová), Acquisition of some grammatical categories in Roman (H. Kyuchukov, M. Samko), Dôkazy reliability a validity slovenského prekladu dotazníka Self-Directed Search na vzorke adolescentov (M. Martončík, M. Kačmárová, E. Hruščová, M. Kravcová, I. Magáčová Žilková, Š. Vendel), Slimáček – máček vystrč rožky ... alebo kde je láska, tam nič iné netreba (D. Kostrub).

<http://www.vudpap.sk/psychologia-patopsychologia-dietata/>

3. Časopisy popularizující pedagogický výzkum

NOVINKA: Komenský 2/prosinec 2017

Z výzkumu: Doučování k přijímacím zkouškám z českého jazyka a literatury na střední školy (K. Vondříčková), Dobrý učitel očima studentů Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity (J. Létalová).

<http://www.ped.muni.cz/komensky/>

MONOGRAFIE – SBORNÍKY – KNIHY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ...

Cígler, H., Jabůrek, M., Straka, O., & Portešová, Š. (2017). *Psychometrická analýza TIM3–5 – Testu pro identifikaci nadaných žáků v matematice pro 3. – 5. třídu*. Brno: Munipress.

<https://munispace.muni.cz/index.php/munispace/catalog/book/968>

Test TIM3-5 je diagnostický nástroj určený pro zjišťování matematických schopností v pásmu středního a vyššího nadprůměru u žáků 3.–5. tříd základních škol. Jelikož při vývoji testu byly použity některé pokročilé psychometrické postupy, které se jinak v české psychologické praxi využívají spíše sporadicky nebo vůbec, vytvořili jsme tuto publikaci, ve které vybrané psychometrické analýzy podrobně popisujeme. Kniha je samozřejmě na prvním místě určena čtenářům, kteří se zajímají o práci se samotným testem TIM3-5. Jako vhodný zdroj informací ale poslouží i pro psychometriky, kognitivní vědce, statistiky a odborníky v příbuzných oborech, kteří se potřebují blíže seznámit s praktickým využitím Raschovských modelů, s tvorbou paralelních testových forem a jejich vyrovnáním, s DIF analýzou a s pokročilejšími způsoby výpočtu reliability, opírajícími se o teorii odpovědi na položku. Publikace se rovněž zabývá vztahem matematického nadání a jednotlivých faktorů inteligence ve smyslu, v jakém je vymezuje CHC teorie kognitivních schopností.

ČŠI (2018). *Rozvoj přírodovědné gramotnosti na základních a středních školách ve školním roce 2016/2017: tematická zpráva*. Praha: ČŠI.

<http://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-%E2%80%93-Rozvoj-prirodovedne-gramotnosti>

Cílem tematického šetření, jehož výsledky představuje tato zpráva, bylo s využitím nástrojů nově vyvinutých v rámci projektu Národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy v České republice (NIQES) posoudit podmínky, průběh a dosaženou úroveň vybraných aspektů přírodovědné gramotnosti na 2. stupni základních škol, resp. nižším stupni víceletých gymnázií, a na středních školách s maturitními obory, identifikovat silné a slabé stránky rozvoje uvedené gramotnosti z celkového pohledu a položit tak základ pro porovnání rozvoje gramotnosti v dalším cyklu. Souvisejícím cílem tematického šetření byla také formulace doporučení pro další podporu školám při rozvíjení přírodovědné gramotnosti u žáků.

ČŠI (2018). *Analýza zahraničních systémů hodnocení klíčových kompetencí a systémů hodnocení netestovatelných dovedností se souborem doporučení pro školní hodnocení klíčových kompetencí RVP ZV a externí hodnocení školní podpory rozvíjení klíčových kompetencí RVP ZV*. Praha: ČŠI.

<http://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Analiza-zahranicnich-systemu-hodnoceni-klicovych-k>

Česká školní inspekce zveřejňuje Analýzu zahraničních systémů hodnocení klíčových kompetencí a systémů hodnocení netestovatelných dovedností se souborem doporučení pro školní hodnocení klíčových kompetencí RVP ZV a externí hodnocení školní podpory rozvíjení klíčových kompetencí RVP ZV. Dokument byl vytvořen v rámci realizace individuálního projektu systémového Komplexní systém hodnocení.

Dunowski, E. (2017). *Motivace k učení se němčině v kontextu výuky cizího odborného a akademického jazyka*. Brno: MuniPress.

<https://munispace.muni.cz/index.php/munispace/catalog/book/984>

Kniha se zabývá tématem motivace k učení se němčině, které je zasazeno do kontextu výuky cizího odborného a akademického jazyka. Teoreticky se práce opírá zejména o Gardnerovu teorii motivace, teorii sebeurčení a atribuční teorii. Výzkum proběhl v prostředí výuky cizího odborného a akademického jazyka na Masarykově univerzitě v Brně, kde jsou studenti všech nefilologických oborů povinni složit v rámci studia zkoušku z jednoho cizího odborného a akademického jazyka. Výzkumný design sestával z kvantitativní a kvalitativní fáze. Srovnání výsledků obou výzkumných fází prokázalo shodu téměř u všech vytvořených motivačních identifikátorů, přičemž jako naprosto zásadním právě pro motivaci k učení se odborné a akademické němčině se ukázal zejména motiv relevance.

Fasnerová, M. (2018). *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: Grada.

Učitelé v praxi i studenti pedagogických oborů prohloubí své znalosti na poli práce se živou abecedou a se slabikářem, naučí se jaký typ slabikáře si vybrat, které pomůcky je možné využívat a jak celkově přistupovat k výuce čtení a psaní. Pozornost je věnována také specifickým poruchám u dětí, jejich příčinám a tomu, jak moc ovlivňují průběh vyučování. Publikace mapuje nejnovější výzkumná šetření, jako jsou například rychlost písma nebo význam nové písemné předlohy Comenia Script. Seznamuje i s výsledky posledního výzkumu, který byl realizován v roce 2016 a týkal se čtenářských kompetencí dětí a žáků v primárním a preprimárním vzdělávání z pohledu pedagogů mateřských a základních škol.

Hublová, G. (2017). *E-learning jako prostředek pro rozvoj cizojazyčného akademického psaní v anglickém jazyce*. Brno: MuniPress.

<https://munispace.muni.cz/index.php/munispace/catalog/book/985>

Odborná kniha se věnuje oblasti využívání informačních a komunikačních technologií (ICT) v cizojazyčném terciálním vzdělávání. Její vznik byl motivován třemi faktory, a to současným akcentem na internacionalizaci českého vysokého školství, hledáním příležitostí k rozvíjení dovednosti cizojazyčného akademického psaní mimo kontaktní výuku a v neposlední řadě potenciálem, který je spojován s využíváním ICT v cizojazyčné výuce z hlediska naplnění soudobých didaktických principů. V centru pozornosti dané publikace stojí posouzení vlivu čistě e-learningového kurzu akademického psaní v anglickém jazyce na rozvoj diskurzivní kompetence participujících studentů. Na základě prezentovaných výzkumných zjištění jsou formulována doporučení pro didaktickou praxi a je zhodnocen přínos účasti v kurzu.

Klement, M., Dostál, J., Kubrický, J., & Bártek, K. (2017). *ICT nástroje a učitelé: adorace, či rezistence?*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Monografie je zaměřena na problematiku využívání ICT nástrojů v práci učitelů základních a středních škol. Sumarizuje tak dílčí vědecko-výzkumné aktivity řešitelského kolektivu, které se zaměřují na problematiku využití informačních a komunikačních technologií ve vzdělávacím procesu s přesahem do oblasti netradičních vzdělávacích přístupů a integruje je do podoby komplexního výzkumu zaměřeného na možnosti a limity tohoto využívání ze strany učitelů základních a středních škol. Struktura monografie byla konstituována tak, aby čtenáři poskytla ucelený vhled do problematiky realizace, uspořádání a mezí ICT nástroji podporované výuky, s přesahem do problematiky plánování, návrhu a provedení pedagogického výzkumu za využití kvantitativních a multidimenzionálních statistických metod.

Syslová, Z., Kratochvílová, J., & Fikarová, T. (2017). *Pedagogická diagnostika v MŠ*. Praha: Portál.

Kniha se zaměřuje na problematiku pedagogické diagnostiky jako východiska individualizovaného předškolního vzdělávání. Teorie je doplněna praktickými příklady z praxe v mateřské škole. Cenná je kapitola věnovaná přechodu dítěte z mateřské do základní školy, respektive školní zralosti. Přínosem je prakticky pojaté téma vedení portfolií dětí obohacené o zkušenosti s vedením portfolia dítěte v zahraničí. Publikace obsahuje základní témata týkající se pedagogické diagnostiky, jakými jsou zásady, metody a proces diagnostikování včetně nejčastějších chyb, které se při zjišťování informací o dětech objevují. Kniha je určena učitelům a ředitelům mateřských škol, ale i studentům SPgŠ a studentům VŠ oboru Učitelství pro mateřské školy a Předškolní pedagogika. Mohou ji využít také učitelé vysokých i středních škol oborů zaměřených na předškolní vzdělávání.

Valenta, M. (2017). *Dramaterapeutická intervence u osob se závislostí*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Monografie vytěžuje více jak tříleté zkušenosti s dramaterapeutickou intervencí u klientů se závislostí a přináší přehled výsledků původních šetření, která se v průběhu této intervence realizovala v rámci grantového schématu IGA členy Ústavu speciálněpedagogických studií olomoucké univerzity v komunitě pacientů se závislostí Mandala (17B toxikorehabilitační oddělení) Psychiatrické nemocnice v Kroměříži a marginálně také ve Středisku sekundární prevence a léčby závislostí Vojenské nemocnice Olomouc. Ve své druhé části přináší text přehled strukturovaných dramaprojektů a dramaterapeutických sezení, které se realizovaly v komunitě Mandala (PN Kroměříž) ve vztahu k uvedeným výzkumným schémátům.

VÝZVY PRO AUTORY

Pedagogika 2018 (monotematické číslo)

Téma: Výuka psychologie v učitelských studijních programech

Garanti: Iva Stuchlíková, Jiří Mareš

Jistá míra psychologické erudice je považována za důležitou součást profesní výbavy učitele. Proto psychologické disciplíny tvoří nepominutelnou součást pregraduálního studia a jsou součástí

státních závěrečných zkoušek. Role psychologie v přípravě učitelů není zpochybňována a sami učitelé z praxe občas hovoří o tom, že by jejich psychologická příprava mohla být hlubší, cílenější, důkladnější. Na druhé straně ovšem vládne jistá arbitrárnost v tom, co by mělo být obsahem psychologické pregraduální a postgraduální přípravy učitelů a jak by tato psychologie měla být vyučována.

Přestože existuje určitý nepsaný konsenzus, že učitel potřebuje základní orientaci v psychologii procesů, které má řídit a v psychologii aktérů, kteří se těchto procesů účastní (a to v různých možných kontextech), když dojde na rozvahu co, jak, kdy a proč vyučovat, přístupy se různí.

Problémem je samotné vymezení cílů psychologického vzdělávání učitelů, které se ovšem odvíjí od chápání kompetencí učitele a míry, v níž si je má ve studiu osvojit. Stejně tak schází dostatek výzkumné evidence o tom, zda procesy psychologického vzdělávání k zamýšleným cílům vedou a jak jsou nebo nejsou efektivní.

Monotematické číslo by mělo být prostorem pro shromáždění různých pohledů na výuku psychologie v učitelských programech. Očekáváme texty, které se budou vyjadřovat jak k cílům tohoto vzdělávání, tak k realizaci výuky. Vzhledem k tomu, že k této problematice je dosud velmi málo studií nejen u nás, ale i v zahraničí, může být tematické rozpětí poměrně široké – od analýz potřeb učitelů přes ontologické analýzy učiva až po empirické studie orientované na různé formy a metody výuky a jejich výstupy apod.

Termíny

- abstrakty zamýšlených textů – do 26. února 2018
- rozhodnutí o vyžádání textů na základě posouzení předložených abstraktů – do 28. února 2018
- plné texty studií – do 30. dubna 2018

Pedagogická orientace 4/2018

Téma: Research on school discipline

Editoři: Stanislav Bendl, Hana Voňková

The editors of Pedagogická orientace / Journal of the Czech Pedagogical Society would like to invite authors to contribute to the English special issue 4/2018 entitled Research on school discipline. Safe and disciplined school environment is one of the key issues of contemporary educational system which continuously attracts the attention of both teachers and wider public. The changing social context of schooling and gradual professionalization of educational staff (not only teachers but also teacher assistants etc.) increases the importance of both theoretical and empirical research on school discipline. The aim of this special issue is to introduce a selection of theoretical and empirical studies on school discipline to international educational research community and, by doing so, evidence the participation of educational sciences on resolving one of the major problems of educational praxis.

The special issue dedicated to school discipline aims to address:

- Methodological approaches to the study of school discipline, school discipline measurement
- Prevention and intervention in schools – programs and approaches aiming to improve school discipline and their effectiveness
- Research on school discipline in different countries
- Interdisciplinary perspective on school discipline – philosophical, ethical, religious, biological, psychological, sociological, and other aspects of discipline
- School discipline in the context of contemporary alternative educational approaches

Papers concerning the issue of school discipline from different perspectives (from theoretical to empirical) and based especially upon multidisciplinary approaches are welcome.

The timeframe is as follows:

- Abstracts in English language (1–2 pages long) are to be sent by **15th May 2018** to hana.vonkova@pedf.cuni.cz. Please state the following: author/s and the name of the paper, type of the paper (article – 20–30 pages; discussion paper or essay – 10–15 pages), aim and content of the paper.
- The abstracts will be reviewed by the editors of the issue and the authors will be notified by 30th May 2018.
- The papers are to be submitted by 30th September 2018.
- The papers will then be subject to double-blind peer review. The authors will be notified about the results and asked for changes to their papers by 30th November 2018.
- The issue then will go through editorial and type-setting process.

Empirical Research in Vocational Education and Training (Scopus)

Téma: Test motivation and test conditions in domain-specific assessments in VET.

Editoři: Kristina Kögler, Christoph Helm, Alexander Robitzsch

When measuring domain-specific constructs such as competences and attitudes by means of standardised assessments, the resulting outcome measures are usually interpreted as “maximum performance” of the testees and often lead to educational policies and decisions. However, researchers as well as recipients of research often miss that the testees’ performances are potentially affected by their motivation and commitment to complete the assessment successfully. This is particularly true when assessment conditions allow for a greater scope of action rather than completing a multiple choice test. Moreover, the testees’ personal consequences of failure or success in terms of high versus low stakes testing may influence performance and commitment as well. Consequently, the effects of the assessment itself should be taken into account when validly measuring competences and attitudes in a certain domain. Nonetheless, only a few studies shed light on the effects of different test conditions or control for the effects of test motivation on the outcome measures. Given the empirical evidence for the impact of test motivation and test conditions on individual dispositions such as their competence in the field of general education, corresponding effects should be investigated in domain-specific assessments in vocational education and training as well.

Thus, this thematic series is focused on the effects of test motivation and test conditions on outcome measures in domain-specific assessments and questionnaire studies in the field of VET. Contributions that address motivational aspects under different test conditions and/or test motivation from various perspectives are particularly welcome. For example, this could mean considering the effects of different assessment conditions on (performance) outcomes or using different assessment methods and measures of test motivation. Moreover, contributions that focus on other assessment methods than performance tests such as scales or observational methods are highly welcome, too.

Deadline for submission

This Call for Papers is open from now until **30 April 2018**. Submitted papers will be reviewed in a timely manner and published directly after acceptance (i.e. without waiting for the accomplishment of all other contributions). Thanks to the Empirical Research in Vocational Education and Training (ERVET) open access policy, the articles published in this thematic series will have a wide, global audience.

Studia paedagogica 24:2, 2019

Téma: Transitions in Educational Contexts

Editoři: Markus P. Neuenschwander, Petr Hlad'o

The theme of forthcoming monothematic issue of *Studia paedagogica* is Transitions in Educational Contexts. This significant and multidisciplinary topic can be seen from the perspective of a number of scientific fields (such as education, psychology, sociology, economy, anthropology, ethnography), theoretical frameworks, and methodological approaches.

One of the characteristics of the current world is that all things are in constant movement and subject to rapid change. All occurrences consist of fragments and individual episodes. They are short-lived and pliable. In this context, expected and unexpected transition points, tasks, and decisions are inextricably linked with education and students' journeys through the educational system and life at school. Some transitions are developmental, resulting from the aging process and marked by considerable individual physical, intellectual, and emotional change. Others are systemic, systematically built into the typical structure of the public school system (Anderson, Jacobs, Schramm, & Splittgerber, 2000). It turns out that transitions in education are demanding to such an extent that students across cultures are not capable of dealing with them. Even though the decisions that need to be made are not irreversible, reversing them calls for a considerable investment of effort. An erroneous decision is always accompanied by risks and losses on multiple levels. Such a decision can negatively influence the previously positive development of a student's personality, social relationships, motivation, school-related goals, academic performance, and school attendance and can even result in dropping out (Akos & Galassi, 2004; Zeedyk et al., 2003). Therefore, it is understandable that researchers and theoreticians are interested in transitions in education.

The next monothematic issue of *Studia paedagogica* will welcome empirical, theoretical, and methodological contributions coming not solely from the field of education. Papers with a multidisciplinary view on various aspects of transitions in education and education systems in different countries are welcomed.

Transitions in education can be approached from various perspectives. On a vertical level, we are interested in various aspects of children entering kindergartens, the start of compulsory education, transfers to general upper-secondary education, vocational education and training (VET), apprenticeships, tertiary education, further education, and the school-to-work transition. Non-normative transitions such as repeating a school year, skipping a class, or taking intermediated gap years through educational pathways are likewise relevant. Possible contributions can also explore decisions related to choices of school type, training, field of study, or educational institution and coping with challenges or stress before and after transitions. Transitions are also connected to various rituals and organizational and academic changes, such as a new school environment, new teachers, unfamiliar fellow students, different rules, new methods of school work, higher expectations regarding academic performance, and increased competitiveness and responsibility. (Briggs, Clark, & Hall, 2012). Transitions in education also have a significant effect on the reproduction of inequalities in education (Pietsch & Stubbe, 2007; Hanuschek & Wößmann, 2006) and dropping out (Gasper, DeLuca, & Estacion, 2012). On a horizontal level, transitions into a new classroom or a new school are also suitable topics for contributions. Furthermore, transitions in education can be perceived through the eyes of other participants: students, parents, teachers, school or career counselors, school management, and others (Akos & Galassi, 2004). Transitions affect educational and counseling institutions along with school policy. These matters can be approached from either inside or outside.

We are interested in the following questions that possible contributions could answer with the support of empirical findings or theory:

- What vertical and horizontal transitions must individuals in various countries deal with? How do such transitions take place and what changes accompany them? Are such transitions connected to rituals?
- What demands are placed on individuals who are about to make a decision? What critical moments, hurdles, and problems related to transitions in education are encountered by students, parents, teachers, counselors, school leaders, and other involved individuals? What are their causes?
- How do students fare when dealing with transitions in education and what strategies do they employ? On what do they base their decisions? Who supports or influences them?
- What indicates a successful transition from the perspectives of teachers, students, and parents? What are the causes of unsuccessful transitions in education? What are the attributes of individuals at risk who have difficulties with transitions? How do students cope with the stress that accompanies transition situations?
- On the other side, what makes transitioning easier? What types of preparation and support are needed for successful transitions in education? What types of preparation and support are individuals actually provided with? How effective are they?
- What takes place at the level of institutional management and school or educational policy? How does the organization of school transitions indicate quality in educational structures?
- What are the short- or long-term effects of transitions in education on individuals and

educational institutions, and how do school transitions affect education and/or school policy?

The aforementioned areas do not cover the entire scope of the topic. Still, we hope they will help inspire authors to submit original papers of an empirical, theoretical, or methodological nature for publication.

Important dates

This monothematic issue will be published in English in July 2019. The deadline for **abstracts** is August 31, 2018, the deadline for full texts is October 30, 2018. Both abstracts and **full texts** are to be sent to the e-mail address studiapaedagogica@phil.muni.cz. Articles should be written in English and meet the requirements mentioned in the instructions for authors on [the journal's website](#). Papers will be submitted to a peer-review process that will enable the editors to select papers for publication. The editors of this issue are Markus P. Neuenschwander (University of Applied Sciences and Arts Northwestern Switzerland) and Petr Hlad'o (Masaryk University). You can find more information at: <http://www.studiapaedagogica.cz>.

References

- Akos, P., & Galassi, J. P. (2004). Middle and high school transitions as viewed by students, parents and teachers. *Professional School Counseling, 7*(4), 212–221.
- Anderson, L. W., Jacobs, J., Schramm, S., & Splittgerber, F. (2000). School transitions: beginning of the end or a new beginning? *International Journal of Educational Research, 33*(4), 325–339.
- Briggs, A. R. J., Clark, J., & Hall, I. (2012). Building bridges: Understanding student transition to university. *Quality in Higher Education, 18*(1), 3–21.
- Gasper, J., DeLuca, S., & Estacion, A. (2012). Switching schools: Revisiting the relationship between school mobility and high school dropout. *American Educational Research Journal, 49*(3), 487–519.
- Hanushek, E. A., & Wößmann, L. (2006). Does educational tracking affect performance and inequality? Differences- in-differences evidence across countries. *The Economic Journal, 116*(510), c63–c76.
- Pietsch, M., & Stubbe, T. C. (2007). Inequality in the transition from primary to secondary school: School choices and educational disparities in Germany. *European Educational Research Journal, 6*(4), 424–445.
- Zeedyk, M. S., Gallacher, J., Henderson, M., Hope, G., Husband, B., & Lindsay, K. (2003). Negotiating the transition from primary to secondary school. *School Psychology International, 24*(1), 67–79.

Redakční poznámka

Informace o konferencích jsou uveřejňovány opakovaně, a to až do doby jejich konání. Informace o jednotlivých číslech časopisů jsou opakovány do doby, než je zveřejněno nové číslo. Informace o nových výzkumně nebo metodologicky zaměřených knihách jsou uveřejňovány jednou. Anotace publikací jsou v některých případech převzaty z podkladů dostupných na www stránkách jednotlivých vydavatelů a nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce.

Bulletin ČAPV je dvouměsíčník, vychází vždy v sudých měsících.

Informace o zajímavých konferencích a nových publikacích zasílejte na capvdata@seznam.cz.

Bulletin edituje Kateřina Vlčková (PdF MU). Redakce: Jana Polachová Vašátková (FF UP), Petr Novotný (FF MU), Martin Chvál (PdF UK), Stanislav Michek (UHK). Na přípravě podkladů pro bulletin se podílí studentka učitelství Viola Krausová a na jazykové korektuře a sazbě studentka učitelství Jana Kovaříková. Stipendijní podporu zajišťuje Katedra pedagogiky a Katedra psychologie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity.